

BOŞ ZAMANLARI DEĞERLENDİRMEDE GÜNCEL KONULAR

Editörler

Utku IŞIK

Ümit Doğan ÜSTÜN

© Copyright 2019

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ne aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-605-258-775-1

Kitap Adı

Boş Zamanları Değerlendirmede Güncel Konular

Editörler

Utku IŞIK

Ümit Doğan ÜSTÜN

Yayın Koordinatörü

Yasin Dilmen

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Yayıncı Sertifika No

25465

Baskı ve Cilt

Sonçağ Matbaacılık

Bisac Code

SPO000000

DOI

10.37609/akya.1411

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

İÇİNDEKİLER

1.BÖLÜM

Boş Zamanın Tanımı ve Anlamı	1
Boş Zaman Deneyimini Açıklayan Bazı Teoriler	6
Psikoloji Temelli Teoriler	6
Akış (flow) teorisi	7
Eğlenceli Benlik (Self As Entertainment) Teorisi	8
Sosyoloji Temelli Teoriler	9
Aylak Sınıf Teorisi	10
Telafi Etme ve Dağılma Teorisi	11
Kaynaklar	13

2.BÖLÜM

Rekreasyonel Katılıma Etki Eden Psiko-Sosyal Etmenler	15
Rekreasyona Katılıma Etki Eden Sosyal Etmenler	17
Rekreasyona Katılım ve Psikolojik Etmenler	18
Boş Zaman Engelleri	19
Motivasyon	20
İçsel Motivasyon	22
Dışsal Motivasyon	23
Motivasyonsuzluk	24
Kaynaklar	27

3.BÖLÜM

Spor Eğitimi ve Sportif Rekreasyon	31
Spor ve Spor Eğitimi	31
Sportif Rekreasyon	37
Kaynaklar.....	41

4.BÖLÜM

Açık Alan Rekreasyonu	43
Açık Alan Rekreasyonunun Ortaya Çıkışı.....	43
Açık Alan Rekreasyonu ve Spor	50
Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri ve Sınıflandırılması.....	52
Karada Yapılan Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri	54
Suda Yapılan Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri	56
Havada Yapılan Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri.....	57
Karda veya Buzda Yapılan Açık Alan Rekreasyon Aktiviteleri .	57
Açık Alanda Olmanın Sağlık Açısından Faydaları.....	58
Stres ve Açık Alan Rekreasyonu	60
Obezite ve Açık Alan Rekreasyonu.....	60
Açık Alanda Rekreasyon ve Halk Sağlığı	61
Halk Sağlığı, Fiziksel Uygunluk, Met ve Açık Alan Rekreasyonu	64
Kaynaklar.....	73

5.BÖLÜM

Ciddi Boş Zaman Perspektifi	79
Perspektifin Tarihi.....	79
Perspektifin Anlamı	82
Faydaları	92
Kişisel Faydalar	93
Sosyal Faydalar.....	93
Perspektifin Etkilediği Alanlar	94
Turizm.....	94
Etnik Köken.....	96

Yaşam Tatmini-Yaşam Kalitesi.....	97
Emeklilik.....	97
Engelliler.....	98
Son Yıllarda Ciddi Boş Zaman Perspektifi.....	100
Kaynaklar.....	103

6.BÖLÜM

Rekreasyon Araştırmalarının Son Yıllardaki Gelişimi ve Gelecekte Evrileceği Muhtemel Nokta	109
Kaynaklar.....	119

YAZARLAR

Nesliřah AKTAŐ ÜSTÜN

Dr. Öğr. Üyesi Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Ümit Doğan ÜSTÜN

Doç. Dr. Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

Nihal AKOĐUZ YAZICI

Dr. Öğretim Üyesi, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Recep Fatih KAYHAN

Dr. Öğretim Elemanı, Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

Utku IŞIK

Doç. Dr. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi

ÖNSÖZ

Çağımızda boş zamanları değerlendirme (rekreasyon) olgusu incelendiğinde interdisipliner özelliklerinden ötürü sistemli ve planlı uygulanan bir bilim dalı olduğu göze çarpmaktadır. Buna rağmen bilinçsiz uygulamalarda yok değildir ve bu durum kavramın gelişmesinde ve anlaşılmasında çeşitli sorunlar ve çelişkiler yaratabilmektedir. Boş zamanları değerlendirme yani rekreasyon olgusu bazı yönleri bakımından birçok kesim tarafından tam olarak anlaşılammıştır. Hâlbuki boş zamanların doğru şekilde değerlendirilmesi ve bu yönle kazanılabilecek sosyal, psikolojik ve motor özellikler, bireylere günlük yaşamın getirdiği stres gibi olumsuzluklardan kurtulma noktasında katkı sağlayacaktır.

Bu eserde boş zamanları değerlendirme konusunda temel olabilecek teori ve kavramlar özlü şekilde ele alınmıştır. Kitap, ele aldığı konular bağlamında bir nevi “rekreasyona giriş” özelliği taşımaktadır ve her alandan öğrenciye, araştırmacıya ve bilim insanına hitap edebilecek bir anlatım biçimi ile yazılmaya çalışılmıştır.

Eserin ilk bölümünde boş zamanın anlamı ve boş zamanı açıklamaya yarayan sosyoloji ve psikoloji temelli teoriler incelenmiştir. Eserin ikinci bölümünde boş zamanları değerlendirmeye

zemin hazırlayan psiko-sosyal etmenler üzerinde durulmuştur. 3. bölümde spor ve boş zamanları değerlendirme konusu incelenirken, 4. bölümde açık alan rekreasyonu işlenmiştir. Eserin 5. bölümünün konusu ciddi boş zaman perspektifi iken, 6. bölümde alanda yapılacak akademik çalışmaların gelecekte evrilebileceği nokta yorumlanmıştır. Bu noktada eserde yer alan özellikle son bölümün bir deneme niteliği taşıdığı düşünülmektedir.

Böyle bir eserde editör olarak görev yapmanın, kitapta yer alacak konular ve yazarların bu konulara getireceği bakış açılarının belirlenmesi gibi çeşitli zorlukları vardı. Bu hususta yazarlara tam bir özgürlük alanı tanımanın doğru olacağı fikrini benimsedik ve hiçbir kısıtlamaya gitmemeyi uygun bulduk. Bu vesileyle eserin bu günlere ulaşmasında emeği geçen arkadaşlarımıza teşekkür ederiz. Hiç şüphesiz bu eserin devamı niteliğinde veya özgün yeni araştırmalara ihtiyaç duyulacaktır. Bize düşen eksiklerimizden gerekli dersleri çıkartarak bilime katkı sağlamak olmalıdır.

Kitabın başarılı olmasını diliyoruz.

Utku Işık & Ümit Doğan ÜSTÜN, 2019

KAYNAKLAR

- Armila, P., Rannikko, A., & Torvinen, P. (2018). Young people with intellectual disabilities and sport as a leisure activity: Notions from the Finnish welfare society. *Leisure Studies*, 37(3), 295-306.
- Baudrillard, J. (2015). Bir tüketim kuramı üzerine. Delicaylı H, Keskin F (Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Chandler, T., Cronin, M., & Wampler, W. (2002). Sport and physical education: The key concepts. London: Routledge.
- Constantine, S. (1981). Amateur gardening and popular recreation in the 19th and 20th Centuries. *Journal of Social History*, 14 (3), 387-406.
- Ganoë, K. L. (2019). "You start by changing the whole cultural context": aikido v. gender violence. *Leisure Studies*, 1-13.
- Gao, M., Chen, C. C., Huang, Y. C., & Lin, Y. H. (2019). Work and leisure in Taiwan: Examining the antecedents and consequences of work-leisure conflicts. *Leisure Studies*, 38(1), 128-143.
- Godbey, G. (2000). The future of leisure studies. *Journal of Leisure Research*, 32(1), 37-41.
- Hurly, J., & Walker, G. J. (2019). "When You See Nature, Nature Give You Something Inside": The Role of Nature-based Leisure in Fostering Refugee Well-being in Canada. *Leisure Sciences*, 41(4), 260-277.
- Lee, G., Pae, T. I., & Bendle, L. J. (2016). The role of identity salience in the leisure behavior of film festival participants: The case of the Busan international film festival. *Journal of Leisure Research*, 48(2), 156-177.

- Lee, C., Sung, Y. T., Zhou, Y., & Lee, S. (2018). The relationships between the seriousness of leisure activities, social support and school adaptation among Asian international students in the US. *Leisure Studies*, 37(2), 197-210.
- Li, Y. N., & Wood, E. H. (2016). Music festival motivation in China: Free the mind. *Leisure Studies*, 35(3), 332-351.
- Lovelock, B., Walters, T., Jellum, C., & Thompson-Carr, A. (2016). The participation of children, adolescents, and young adults in nature-based recreation. *Leisure Sciences*, 38(5), 441-460.
- Mansuroğlu, S. (2002). akdeniz üniversitesi öğrencilerinin serbest zaman özellikleri ve dış mekân rekreasyon eğilimlerinin belirlenmesi. *Akdeniz Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi*, 15 (2), 53-62.
- Markuksela, V., & Valtonen, A. (2019). Dance with a fish? Sensory human-nonhuman encounters in the waterscape of match fishing. *Leisure Studies*, 1-14.
- Omay, U. (2008). Boş zamanın manipülasyonu ve çalışma. İş, Güç Endüstri İlişkileri ve İnsan Kaynakları Dergisi, 10 (3), 122-147.
- Parrat, C. M. (1999). Making leisure work women's rational recreation in Late Victorian and Edwardian England. *Journal of Sport History*, 26 (3), 471-487.
- Pöllänen, S. H., & Weissmann-Hanski, M. K. (2019). Hand-made well-being: Textile crafts as a source of eudaimonic well-being. *Journal of Leisure Research*, 1-18.
- Sato, M., Yoshida, M., Wakayoshi, K., & Shonk, D. J. (2017). Event satisfaction, leisure involvement and life satisfaction at a walking event: The mediating role of life domain satisfaction. *Leisure Studies*, 36(5), 605-617.
- Shapiro, D. R. (2019). A preliminary look at a collegiate intramural wheelchair basketball season on beliefs, attitudes and behaviors of participants without disabilities. *Journal of Hospitality, Leisure, Sport & Tourism Education*.
- Son, J. S., & Chen, C. C. (2018). Does using a smartphone for work purposes "ruin" your leisure? Examining the role of smartphone use in work-leisure conflict and life satisfaction. *Journal of Leisure Research*, 49(3-5), 236-257.
- Stodolska, M., Peters, K., & Horolets, A. (2017). Changes in recreation participation in natural environments after immigration among immigrants in the US, Netherlands, Germany and Poland. *Leisure Studies*, 36(6), 811-824.
- Stone, E. (2019). What's in it for the cats?: Cat shows as serious leisure from a multispecies perspective. *Leisure Studies*, 1-13.

- şahin, H. Ő., & şahin, M. (2003). Sporcuların performans sporunu bıraktıktan sonraki yaşamlarında boş zaman değerlendireme ilgilerinin araştırılması. *Beden Eğitimi ve Sporda Sosyal Alanlar Kongresi Bildiri Kitapçığı*, 427-433.
- Tezcan, M. (1994). Boş zamanların değerlendirilmesi sosyolojisi (4. Basım). Ankara: Atilla Kitabevi.
- Walters, T. (2019). Designed for leisure... for all? Gendered experiences and practices of leisure at the architect designed second home. *Leisure Studies*, 1-15.